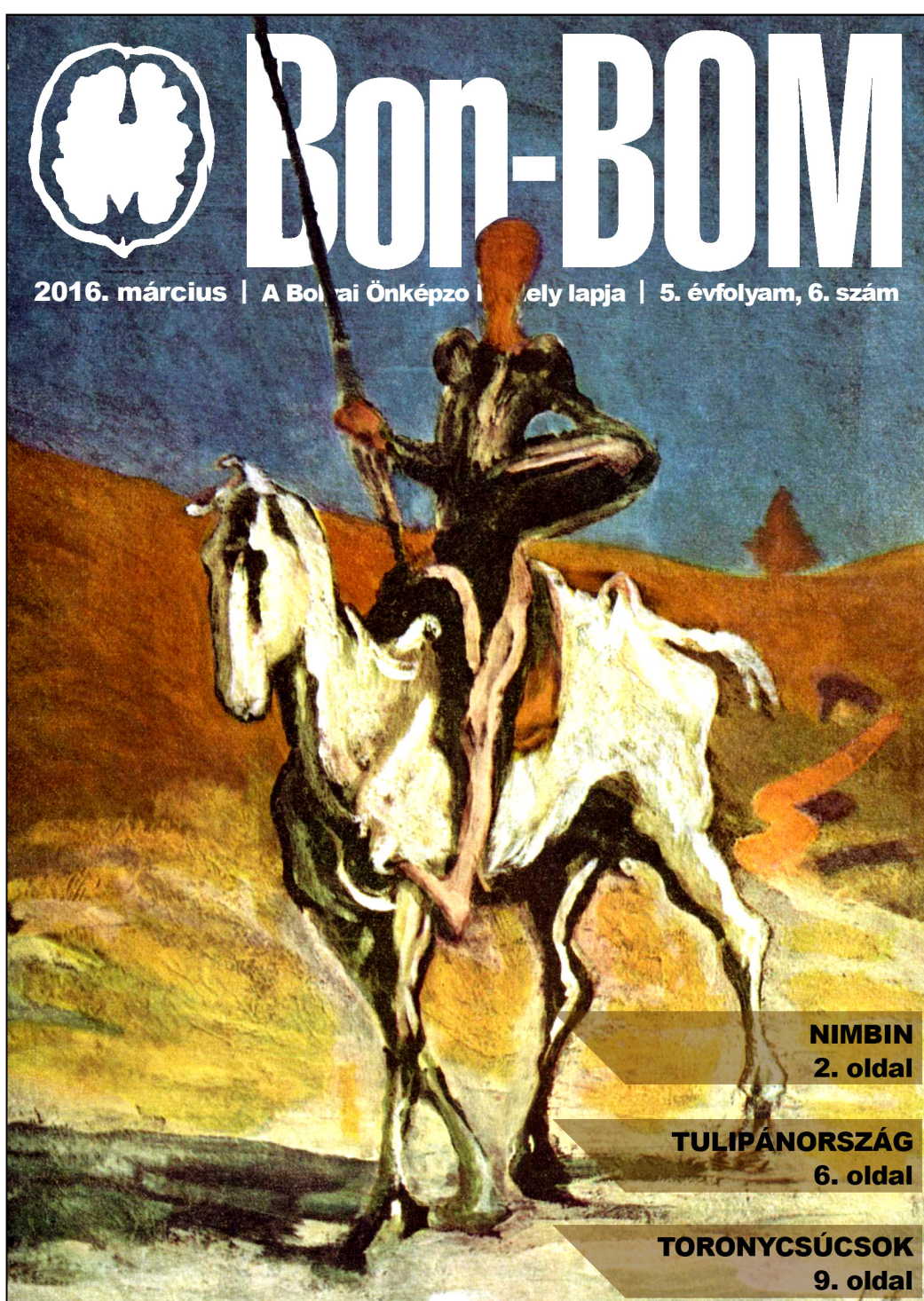

Bon-BOM

2016. március | A Bolyai Önképző Központ folyóirata | 5. évfolyam, 6. szám

NIMBIN
2. oldal

TULIPÁNORSZÁG
6. oldal

TORONYCSÚCSOK
9. oldal

Nimbin

A konzervált hippimozgalom

„Refugees Welcome here”, azaz „Itt szívesen látjuk a menekülteket”, hirdeti a matrica, amely a Nimbin nevű, mondjuk úgy, település egyik ajándék-boltjában kapható, és a lelkes helyiek több kirakatüvegre és házfalra is felragasztották. Ausztrália szelídítetlen tájain járunk, az esőerdő élővilága, néhány óriási farm és horrorfilmbe illő, apró hegyi falvak társaságában, New South Wales államban. Az összesen kétutcás Nimbint csak egy hegyeken-völgyeken kanyargó, keskeny autóponton lehet megközelíteni. Akkor érkezünk meg, amikor már a civilizáció minden nyoma, a farmokat is beleértve, húsz-harminc perce végleg a hátunk mögött maradt.

De kik azok, akikre Nimbinben számítanak? Az Ausztrália legkeletibb csücskében elhelyezkedő, bohémnak

nevezett Byron Bay – ami nem a költőről, hanem az ő tengerész nagyapjáról kapta a nevét – például egészen közel van. Igazi óceánparti város ez, hosszú, homokos partszakaszokkal, szörfösökkel, méregdrága villákkal és egy kisebb hegyre felkanyargó úttal, ami egy régóta használatlan világítótornyban végződik. Gyönyörű táj, ahol sok fotóssal, néhány művésszel – főleg a part előtti zöld területen gitározó, meglepően jó utcazenészekkel –, de leginkább turistákkal és különösképp indiánfejdísz viselő fiataloktól kezdve az „original”, kiöregedett hippikig.

Olyan, mintha nem is lennének állandó lakosok: zenei estek hirdetései, a fűvön üldögélő hippik vagy szörfösök, kisgyerekes turisták a part menti játszótéren, és főleg rengeteg bolt min-

Impresszum

Szerkeszti: Komlósi Réka

Munkatársak: Borsos Bettina, Rákóczi Adrienn

Grafikus és tördelő: Büki Dániel

Szerkesztőség: 1148 Budapest, Örs vezér tér 11. fszt. 1.

E-mail: bom@e-nyelv.hu

Honlap (korábbi számokkal): www.bolyaimuhely.hu

Alapítva 2011-ben.

A Bon-BOM című lapot a Médiahatóság 2012 októberében nyilvántartásba vette.
Megjelenik 2016-ban a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

denfelé. Mindenki látogatóban van itt, nem pedig azért, hogy átvegye a jellegzetes tengerparti, bohém életmódot. Nem csak étkezédéket és ajándékboltokat, hanem drága butikokat és szállodákat is látunk. A legtöbb óceánparti városhoz hasonlóan Byron Bay is a turizmusból él, méghozzá sokkal jobban, mint más üdülővárosok, amelyek elzártabb területeken találhatók, és ahol épp ezért a gyönyörű, hatalmas nyaralóházakat nem veszi meg senki. Byron Bay nyüzsgő. Messzire terjedő híre van a bohém, egykor hippik lakta városnak.

Őket ma is szívesen fogadja az öböl, de valódi, legalább negyven éve működő hippiközösség Nimbinben van, a civilizáció túloldalán, egy kanyargó hegyi út végén, mint a mésében. Teljesen önfenntartó módon élnek, és féllégáisan füvet termesztene és szívnak. Természetesen vá-

sárolni is lehet tőlük, és ezt nem is tartják titokban. Az utcán minden második, érces hangú ember arra biztat, hogy vegyünk füvet, vagy ha azt nem, legalább hasist. Mindössze két hosszú utcát találunk, régi építésű házakkal, amelyeket láthatóan senki sem újíttott fel jó ideje. Ez a két utca nem más, mint Nimbin boltjainak sora. Mást nem is találunk. Esetleg ha nem sokkal messzebb kóborlunk, rozoga, thrillerbe illő házak felbukkanhatnak, de sehol nem láttam például orvosi rendelőt vagy élelmiszerboltot. Ennyi a közösség, legalább is az a része, ami a turistáknak szól. Nem szekta ez – bár a következtetés adná magát –, mivel az itt élő maroknyi embert nem köti össze vallási vagy egyéb meggyőződés, hacsak nem az, hogy otthagyták a városi életüket. Azt mondják, hogy ők a hippik leszármazottai, sőt, idős valamikori hippik is vannak közöttük.

Nem tudhattam meg sokat arról, hogyan élnek itt az emberek. Az biztos, hogy ha van életfilozófiájuk, az teljesen más, mint azé a világé, amelytől az egykori hippimozgalom örökösének nevezve magukat, a lakosok szándékosan elkülönülnek. A falakon feliratokat találhatunk: „Live and love life.” – tanácsolja az egyik vörös betűkkel. Egy bolt ajtaja fölött pedig nagy, színes betűkkel írt szöveget láttunk, ami lefordítva nagyjából így hangzik: „Nyitva tartás: a legtöbb napon 11-kor vagy 12-kor nyitunk... néha olyan korán, mint 9, de időnként olyan későn, mint 2 vagy 3. 5.30-kor vagy 6-kor zárunk, lehetséges, hogy 4-kor vagy 5-kor, talán olyan későn, mint 10 vagy 11... valamikor egyáltalán nem vagyunk itt. Mostanában nagyjából állandóan itt voltam... kivéve, amikor valahol máshol.”

Mint minden hasonló turizmusból élő hely, Nimbin is a kereskede-

lemre koncentrál. A jövedelmük nem meglepő módon főleg a fű eladásából származik, de nem a nyers formájából. A boltok kifejezetten szórakoztató kínálatát végignézve kiderült, hogy marihuánából szó szerint *mindent* lehet készíteni. Ruhát inkább nem vettem, nehogy a reptéren bajba kerüljek, de még így is válogathattam marihuánából készült szappan, testápoló, sőt, potencianövelő szerek és vitaminkészítmények között is. Különböző méretű vízpipákat is árultak ugyanitt, és útmutatót a dekk feltekeréséről, de vicces posztereket is lehetett venni. Az egyik legérdekesebb áruval több boltban is találkoztam. Olyan rendőrautókról származó villogók és rendőrségi táblák ezek, amiből lámpát, illetve asztallapot csináltak, és a feliratban ügyetlenül kicserélték a C betűt T-re, aminek köszönhetően a POLICE feliratból POLITE (udvarias) lett.

A kaotikus két utca boltjai mind különbözők, és mindegyik más meglepetést tartogat. Egy ráccsal elzárt üzlet belsejében használaton kívüli ATM-ek mellett ketrecbe zárt csirkéket, boltról boltra járó steppelt kabát-kás, szőrmés kapucnis kiskutyát (talán ő a főnök), és a rendetlen trafikboltban újságkupacon gubbasztó, háborítatlan fekete macskát látunk. A két galéria egyikében változó színvonalú képek és szobrok vannak, amelyek valószínűleg módosult tudatállapotban készültek, a közelben pedig iparművészeti minőségű kézműves tárgyakat, ruhadarabokat vehetünk méregdrágán.

Máshol használt ruhát, használt könyveket és mindenféle kacatot árulnak. Az egyik ilyen boltban szivárványszínűre batikolt KGB feliratú pólót

lehetett kapni. Akkor nevettem rajta. Most, utólag átgondolva, ez a póló jól összegzi Nimbint: talált jelentések és jelképek átvétele, lecsupaszítása, és valamilyen őszinte, de naiv és mélységet nélkülöző béke és életszeretet hozzá-tétele. Végül nagyon furcsa vegyület keletkezik. A nimbiniek kivonulnak a civilizációból, de ugyanúgy kereskednek, és ebből élnek. Ez az elméletileg önfenntartó közösség nem mutat alternatívát a társadalmi együttélésre, közös gazdálkodásra vagy bármi más-ra. Ilyen lenne a hippik megvalósult világa, vagy ez már csak egy megmaradt hajtása annak? Mindenesetre nem modell, hanem üres általánosítások, jelképek tárháza. Bár az biztos, hogy nagyon szórakoztató.

Borsos Bettina

Országomat egy tulipánért

A holland tulipános kert, az úgynevezett Keukenhof (a *keuken* szó jelentése 'konyha'; a *hof* jelentése 'udvar, kert') egy hatalmas park, ami az év 365 napja alatt kevesebb mint két hónapig látogatható, mégis hatalmas tömegeket vonz.

A park tulajdonképpen 32 hektárnyi virág Amszterdam híres repülőtérének, a Schipholnak a közelében. A felnőttek 16 euróért tekinthetik meg a több mint 7 millió hagymáról nőtt virágot. A park teljes területén egy 15 kilométeres ösvény vezet keresztül. 2016-ban a Keukenhof március 24-től május 16-ig tart nyitva.

Megéri évről évre visszatérni, ugyanis mindig új témát választanak a park fenntartói. Idén az úgynevezett „arany évszázad” lesz a soros, azaz a 17. század, amikor Hollandia a kereskedelem révén gazdag világhatalommá vált. Az elnevezés csalóka, ugyanis az „arany évszázad” igazából a 16–17. századra esett. Szeretnék néhány olyan eseményt kiemelni ebből a korszakból, amelyek ugyan benne vannak a köztudatban, ám nem feltétlenül kapcsolódtak össze az holland „arany évszázad” kifejezéssel.

1602-ben alapították a hollandok a Kelet-Indiai Társaságot, majd 1621-ben a Nyugat-Indiai Társaságot azért, hogy kézben tartsák az egyre növekvő számú gyarmataikon a kereskedelmet.

Egykor a dél-afrikai Fokváros, valamint New York (valaha New Amsterdam) is a holland birodalomhoz tartozott.

Érdekesség, hogy Hollandia a mai napig része a Holland Királyságnak, amelyhez Hollandián kívül hozzátartozik még Aruba, Curaço és Sint Maarten. Ezek a Karib-tengeren található szigetek (Sint Maarten kivételével, amely csak része egy szigetnek), és autonóm részei a királyságnak. Hogy a helyzet még bonyolultabb legyen, Hollandiához tartozik még három Karib-tengeri sziget, ám ezek már nem önálló országok, hanem Hollandiához tartozó városok: Bonaire, Sint Eustatius és Saba. (Mindezt nagyon szórakoztatóan és érthetően mutatja be egy nem egészen négy perces, angol nyelvű videó, ami elérhető a Youtube-on: *Holland vs the Netherlands*.)

Az „arany évszázad” több kiválóságot is adott a világnak. A festők közül Jan Vermeer van Delftet és Rembrandt Harmenszoon van Rijnt említeném meg. Az én személyes kedvencem Willem van Oranje, „az apaország apja” („vader des vaderlands”), ahogy a hollandok fogalmazznak. A jelenleg is uralkodó Oranje-Nassau dinasztia első tagja, a németalföldi szabadságharc, vagy ahogy ők ismerik, a 80 éves háború vezetője volt. A festményen ő látható. Ezzel a külsővel és remek táncudásával igencsak kedvelt volt a nők

körében: hat feleséget fogyasztott el élete során.

Keukenhofban különböző, az „arany évszázadon” belüli kisebb témák köré csoportosuló kertek találhatóak, ezek közül idén az egyik a „Delfti kék kert”. Az 1600-as évek közepén készítették a delfti porcelánfestő műhelyekben a klaszszikus kínai, fehér alapon kékkel festett kerámiák mintájára az ónmázás delfti kék porcelánokat. A tipikus holland emléktárgyakat (tulipán, szélmalom, fapapucs) gyakran gyártják manapság delfti kék színben. Ezt szimbolizálja a „Delfti kék kert”, ahol 205 négyzetméteren százezer fehér és kék virágú hagymát ültettek el.

A parkban élő virágok királya egyértelműen a holland ikonikus virág, a tulipán. Körülbelül 800 különböző fajta található meg belőle a Keukenhofban. A tulipán Európában először 1389-ben bukkant fel, Koszovóban, amikor az oszmán szultán fia tulipános ingben vonult csatába a szerbek ellen. A *tulipán* elnevezés félreértésből született: a nyugati utazók rosszul értették a török szót, és a félreértett verziót kezdték el használni.

Az tulipán európai elterjedésében kiemelkedő szerepet játszott Carolus Clusius botanikus (1526–1609),

aki részt vett a bécsi, később pedig a frankfurti botanikus kert létrehozásában. Holland szempontból a legfontosabb munkája a leideni Hortus Botanicus, melyet 1592-ben hozott létre. Ez a botanikus kert a leideni egyetemhez tartozik, az évszázadok során számtalan új növényfajt kereszteztek itt. Külső része ingyen látogatható, kedvelt pihenő- és ebédlőhelye a diákságnak. A 16-17. század fordulóján Clusius rendelkezett a legtöbb tulipánhagymával egész Európában.

A tulipán divatos kiegészítőjévé vált az arisztokrata kerteknek. 1612-ben az

amszterdami Emanuel Sweerts adta ki az első olyan katalógust, amiből már tulipánt is lehetett vásárolni. A katalógusát *Florilégium* néven ismerjük. A tulipánmánia odáig fajult, hogy az 1630-as években egy szem hagymáért az emberek képesek voltak elcserélni a divatos, amszterdami csatornák mentén álló, tágas lakásaikat is.

Ekkoriban jelentek meg az úgynevezett cirmos tulipánok, amelyek szirmai a megszokottal ellentétben nem szolidan egyszínűek voltak, hanem különböző, diszharmonikus színvilágú minták jelentek meg rajtuk. Ezeket angolul *broken varieties*-nek nevezik. A 17. században még nem tudták, mi az oka ezeknek a különleges szirmoknak, csak azt tudták, hogy rettentően ritka, ezért értékes. A legkülönlegesebb cirmos tulipánt *Semper Augustus*-nak nevezték, melyből összesen tizenkét

hagyma létezett. Mindegyik *Adriaen Pauw* tulajdonában volt. A 20. századi kutatások megállapították, hogy vírush fertőzés eredményeként jöttek létre a cirmos változatok. A képen a *Semper Augustus* látható.

1637-ben a hollandok egyfajta sajátos „fekete csütörtököt” éltek át: ahogy a hollandok fogalmaztak, „kipukkant a tulipánbuborék”, számtalan embert csődbe juttatva. A holland területeknek évekbe tellett, mire kimásztak a tulipán okozta gazdasági válságból. Szerencsére visszatért a tulipánláz, és ezúttal az országot sem döntötte le a lábáról, viszont egy olyan nagyszerű parkot hagyott maga után, mint a *Keukenhof*. Ha tavaszi holland kirándulást terveztek, érdemes meglátogatni!

Rákóczi Adrienn

Szédületes magasság *Moszkva mindenk felett?*

Véleményem szerint kétféle ember van: aki ránéz a budai Erzsébet-kilátóra, és máris elszédül, és aki mélyen kihajol a kilátó tetejéről, hogy jobban élvezze a magasságot. Én az utóbbi típus vagyok, az az ember, aki mindig keresi a lehetőséget, hogy megmász hasson valamit, a peremre ülve pedig lelógathassa a lábát a semmibe, – és ezáltal a frászt hozza mindeki másra.

Ebből kifolyólag egy nyaralás a Hortobágyon – mondjon bármit is Petőfi – nekem unalmas. Viszont mi marad helyette? A *The Skyscraper Center* összeállította Európa legmagasabb épületeinek a listáját, melyről az első tíz helyezést szeretném röviden ismertetni. Ezek az épületek nem turisztikai látványosságok, többükben hotel-szobák, apartmanok kiadók, bankok, éttermek működnek.

Az első helyezett a moszkvai **OKO – Residential Torony**, amely önmagában 353,6 méter magas, azaz az esetleges antenna, villámhárító adta plusz méterek nélkül éri el ezt a magasságot. (A továbbiakban is mindig az antennák nélküli értéket fogom megadni.) A Residential Torony 2011 és 2015 között épült, 90 emelet magas a földfelszínen, és további 2 emelettel rendelkezik a föld alatt. Mindez azonban nem elég ahhoz, hogy a világ tíz

legmagasabb épülete közé is bekerüljön: a Residential Torony ugyanis csak a 33. legmagasabb épület a világon. Pontosan 474,4 méterrel alacsonyabb a világlistát vezető, dubai Burj Khali-fához képest (828 méter).

Ezüstérmes az európai listán a szintén moszkvai **Mercury City Torony**, mely 338,8 méter. Az épület 75 felszíni és 5 föld alatti emelettel dicsekedhet. Az építkezés 2006 és 2013 között zajlott. A világlistán a 44. helyezést érte el.

A harmadik helyezést is Moszkva birtokolja: a **Stalnaya Vershina** 308,9 méter magas. Szintén 2006-ban kezdték el építeni, ám csak 2015-ben fejezték be. Összesen 77 emelete van: 72 a föld felett, 5 alatta. A Stalnaya Vershina a 73. legmagasabb épület a világon.

A negyedik helyezett a 306 méter magas, londoni **The Shard**. Habár ez az épület 2,9 méterrel elmarad a Stalnaya Vershina mögött, mégis eggyel több felszíni emelettel rendelkezik, mint a moszkvai nagytövére. A föld alatt további 3 emelet található. Az épület 2009 és 2013 között épült, és a világ 79. legmagasabb épülete. A képen a The Shard látható.

Ha a dobogós moszkvai épületeket megcsodáltuk, érdemes az orosz fővárosban maradni, ugyanis Európa ötödik legmagasabb épülete, a **Capital City Moszkva Torony** szintén ott ta-

lálható. Ez a 301,8 méteres épület 2005 és 2010 között épült fel, a föld felett 76, alatta pedig 6 emeletből áll. A világ 94. legmagasabb épülete.

A hatodik helyen álló, **Naberezhnaya Torony** épületkomplexus C jelű tornya is Moszkvában magasodik. 268,4 méteres, ezzel a világ 182. legmagasabb épülete. A 66 emeletes (+61/-5 megosztásban) torony 2005 és 2007 között készült el.

A szemfülek kiszúrhatták, hogy nem a 300 méter magas **Eiffel-torony** áll a hatodik helyen. Ennek az oka az, hogy a párizsiak „Öreg Hölgye” nem épület, hanem építmény, melyeket külön listáznak az építészek.

A hetedik helyezett szintén Moszkvában található. A **Triumph Palota** 264,1 méter, ezzel a magassággal viszont csak a világ 203. legmagasabb épülete. A palota 2001 és 2005 között épült, és 61 felszíni, valamint 6 föld alatti emelettel rendelkezik.

Az isztambuli **Zafir Torony** 261 méter magas, ezzel az európai listán a nyolcadik, a világlistán pedig a 216. helyet érte el. Az építkezés 2006 és 2010 között folyt. Az 55 emelet magas és 10 emelet mély épület egy 150 méteres domb tetején áll.

A kilencedik helyen álló, 259 méteres **Commerzbank Torony** Frankfurt-

A Shard és a Tower Bridge Londonban

ban található. Az épület a 233. legmagasabb a világon, 56 felszíni és 2 föld alatti emelete van. 1994 és 1997 között épült.

A tízes listánk végén ismét egy moszkvai épület, a **Capital City Szentpétervár Torony** áll. Ez az épület a Capital City Moszkva Torony alacsonyabb ikertestvére, mindössze 257,2 méteres, és ez is 2005 és 2010 között épült. A világranglistán a 248. helyet foglalja el.

Valószínűleg nem én vagyok az egyetlen, aki ennek a tíz épületnek egyikében sem járt. Moszkva nem épp az első számú úti célja a magyar diákságnak, előbb jutunk el nem túl magas, ám magyar viszonylatban éég erőnek tűnő templomtornyokba. A *The Skyscraper City* jóvoltából rendelkezésünkre áll egy olyan lista is, ami aszerint rangsorolja az európai országokat, hogy hány méteres a legmagasabb templomtornyuk. Ezt a listát már nem fogom részletesen ismertetni, pusztán azokról a templomokról írok, amelyekhez én magam már eljutottam. Tekintsétek a következőket rövid kedvcsinálónak!

Az első helyen Németország áll, a 161,5 méteres **Ulmi katedrális**, amely egyben a világ legmagasabb templomtornya is. Az ilyen régi templomtornyoknál nincs lift, szóval a kilátásért meg is kell dolgozni. Aki körbe szeretne nézni a szabad panorámateraszról, annak 768 lépcsőt kell maga mögött hagynia.

A vatikáni **Szent Péter-bazilika** 136,5 méterével a negyedik helyen áll. A kupoláról való körbenézés mindössze 551 lépcsőfokba kerül a lelkes turistáknak. Ide a tériszonyosoknak is megérné ellátogatni, ha másért nem, azért, hogy Michelangelo Piétáját megcsodálják. Katolikus ünnepekkor a templom nem látogatható, cserébe viszont a szerencsés helyen állók láthatják a pápát.

Az ötödik legmagasabb templomtorony Európában a bécsi **Szent István-székesegyházé**, 136,4 méterrel, azaz pontosan 0,1 méterrel alacsonyabb a vatikáni bazilikánál. Mindössze 343 lépcsőt kell leküzdeni a panorámáért, feltéve, hogy éppen nem renoválják a templomot. Én négy alkalomból négyszer nem jutottam fel az átalakítás miatt.

Az én kedvenc templomtornyom a tizenkettedik helyen áll. A Hollandiában található utrechti **Szent Márton-katedrális** mindössze 112,3 méter magas, ám a lelkes látogatóknak 465 lépcsőt kell megmászniuk. A torony csakis idegenvezetővel látogatható, táska, ételt, italt szigorúan tilos felvinni.

Zárásként a mindnyájunk által jól ismert **Esztergomi Bazilikát** említeném, amely 100 méter magas. Ott 400 lépcső várja a látogatókat.

Határ - kövek

III. gyalogos konferencia
2016. március 18.

17

16

BOLYAI
www.bolyaimutelo.hu

15

